



Til medlemmer af Folketingets Retsudvalg

28. november 2012

Vi henvender os med det formål at bakke op omkring Advokatrådets og Danske Advokaters forslag om at arrangere en åben høring, der kan sætte fokus på danskernes adgang til retshjælp, hvilket Den Sociale Retshjælp i høj grad mener, der er brug for i Danmark.

Det nuværende retshjælpsbegreb er forældet. De fleste borgeres problemstillinger er utroligt komplekse og tidskrævende, og kan derfor ikke dækkes af det nuværende retshjælpsbegreb. Der er således behov for en udvidelse af det traditionelle retshjælpsbegreb samt en seriøs debat om, hvilke målgrupper der i særdeleshed har brug for hjælp. Behovet for retshjælp har ændret sig igennem tiden, og det er derfor nødvendigt, at retshjælpsbegrebet følger med samfundsudviklingen og borgerens behov, hvilket en høring på retshjælpsområdet vil give mulighed for.

I Retsplejerådets redegørelse om adgang til retshjælp i Danmark fra 27. juni 2012 konkluderes det, at de lovændringer vedrørende retshjælp ved advokatvagt m.v., som trådte i kraft i 2007, grundlæggende har virket efter hensigten og at resultatet har været godt. Denne konklusion er Den Sociale Retshjælp dog ikke enig i. Vi er derimod bekymrede for den udvikling, vi har set på området de sidste fem år, og vi mener stadigvæk ikke, at alle borgere i dag har gode og lige muligheder for at få offentlig retshjælp.

Den primære ulighed, vi ser i adgang til retshjælp, findes blandt andet mellem sociale samfundslag og kommer til udtryk ved, at særligt socialt udsatte borgere reelt ikke benytter eksisterende retshjælpstilbud, selvom de formelt har samme adgang hertil som andre samfundsgrupper – og dette selvom netop denne gruppe ofte har brug for at kunne benytte sig af disse gratis tilbud. Det er problematisk, da vi af erfaring ved, at mange af disse mennesker ikke altid har ressourcerne til selv at opsøge den hjælp, de har brug for, og det kræver en særligt fokuseret indsats at nå disse mennesker. En del af problemet skyldes, at retshjælpsarbejde, der er særligt målrettet udsatte grupper, ikke bliver økonomisk tilgodeset inden for rammerne af den nuværende lovgivning. Det skyldes blandt andet, at den gældende bekendtgørelse om tilskud til retshjælpskontorer og advokatvagter kræver, at man for at være tilskudsberettiget yder juridisk rådgivning til alle grupper inden for alle sagsområder. Uden retshjælpsorganisationer som primært beskæftiger sig med at lave opsøgende retshjælp i socialt belastede områder som eksempelvis Gadejuristen på Vesterbro i København og/eller retshjælp målrettet særligt udsatte grupper på landsplan, som vi blandt andet selv yder, mener Den Sociale Retshjælp derfor ikke, at man kan tale om, at der er lige adgang til retshjælp i Danmark.

Et andet problem, vi ser, udspringer af generelt manglende kendskab blandt borgerne til de muligheder, der er for at søge gratis bistand til at få løst juridiske problemer. Vi oplever således, at rigtig mange ikke er orienterede om eksempelvis det at søge fri proces, om mulighederne for eventuelt at benytte egen retshjælpsforsikring, om at få gratis retshjælp ved advokat på trin 2 og 3, gennem advokatvagter eller hos retshjælpsorganisationer.

Hvis flere var ordentligt informeret om alle disse muligheder, ville mange problemer kunne løses tidligere end det ofte er tilfældet i dag, hvor vi ofte oplever, at folk først søger juridisk hjælp, når deres problemer er blevet meget omfattende at tage hånd om. Det er derfor helt afgørende at få diskuteret, hvordan det eksempelvis gennem bedre formidling fra statens side kan sikres, at retshjælpsorganisationer hurtigere kommer ind i disse forløb, så borgerne få den hjælp, de har behov for så tidligt som muligt.



Foruden de ovenfor nævnte problemstillinger mener Den Sociale Retshjælp, at en sådan høring blandt andet kan bruges til at diskutere følgende aspekter, der ligeledes har betydning for adgangen til retshjælp i Danmark:

- Hvordan det kan sikres, **at alle retshjælpskontorer på lige fod med advokaterne er underlagt et sæt etiske regler**, som kan være med til at kvalitetssikre det juridiske rådgivningsarbejde, som tilbydes borgerne. I 2006 trådte Lov om Juridisk Rådgivning i kraft og gjorde det muligt for stort set alle at yde denne form for rådgivning. Den Sociale Retshjælp finder dette problematisk, og vi mener derfor, at det er meget vigtigt at få sat fokus på, hvordan borgerne bedst kan sikres imod dårlig rådgivning og de følger, dette kan få for den enkelte.

Den Sociale Retshjælp har som inspiration vedlagt dokumentet "Etiske regler for juridisk rådgivning for Den Sociale Retshjælp", som vi uddanner vores rådgivere på baggrund af.

- **Gennemsigtheden på retshjælpsområdet**, og herunder hvordan det kan sikres, at alle retshjælpskontorer og advokatvagter bliver bedre til at kommunikere til borgerne om, hvilke trin der ydes rådgivning på jf. bekendtgørelse om offentlig retshjælp ved advokater samt hvilke sagsområder, der rådgives om. Dette er afgørende for borgerne, fordi borgerne så på forhånd ved, hvilken juridisk bistand de kan forvente fra det sted, de henvender sig til.

Den Sociale Retshjælp har som inspiration vedlagt dokumenterne "De tre juridiske rådgivningstrin 2012" og "De juridiske sagsområder hos DSR - E2012", som vi selv arbejder efter.

- Hvilke muligheder der er for at etablere **bedre samarbejde mellem advokatvagter herunder også advokater der yder retshjælp på trin 2 og trin 3 og retshjælpsorganisationer**. Dette er vigtigt, da et hyppigt problem ved advokatvagter eller advokater der yder på trin 2 og trin 3 er, at borgerne ikke ved, hvad de skal have med eller have forberedt til første møde med advokaten, og de derfor ikke får noget ud af dette møde. Hvis retshjælpsorganisationer i højere grad kunne hjælpe borgerne med at forberede dem på mødet med advokaten, ville dennes ressourcer kunne bruges bedre og mere effektivt.

Den Sociale Retshjælp har i 2010 udsendt et forslag til effektivisering af advokatvagterne herunder også sikring af et bedre samarbejde mellem advokatvagter og retshjælpsorganisationer. Forslaget kan fremsendes, såfremt det ønskes.

- I forlængelse af ovenstående kan betydningen af **bedre samarbejde internt mellem retshjælpsorganisationer** desuden diskuteres. Et bedre henvisningssamarbejde vil betyde, at hvis en borgers interesse ikke kan varetages optimalt hos den ene retshjælp, skal borgeren kunne henvises til en anden retshjælp, som kan tilbyde den fornødne hjælp. Problematikken beror på, at mange borgere må gå fra den ene hjælpeinstans til den anden uden at få den fornødne hjælp, både pga. manglende ressourcer, men også fordi den enkelte retshjælp ikke ved, hvor de evt. kan sende borgeren hen for at få den rigtige hjælp.

Den Sociale Retshjælp har derfor udarbejdet retningslinjer for henvisning af klienter til andre retshjælpsorganisationer, advokatvagter, advokater, myndigheder m.v., ligesom vi i samarbejde med en række andre retshjælpsorganisationer pt. er ved at udarbejde en såkaldt henvisningsbog, som skal gøre det lettere at henvise klienter. Retningslinjerne kan fremsendes, såfremt det ønskes.



- Igen i forlængelse af de foregående punkter vedrørende bedre samarbejde på retshjælpsområdet er det endeligt helt centralt at overveje, hvordan der bedst **skabes et lettilgængeligt overblik over alle retshjælpsorganisationer i Danmark**. Det vil gøre det lettere for borgere at undersøge deres muligheder for juridisk bistand og efterfølgende at tage kontakt til det rigtige sted, når de har behov for hjælp. Det vil ligeledes gøre arbejdet lettere for offentligt ansatte, som beskæftiger sig med socialt udsatte, da det vil give dem bedre forudsætninger for at henvise borgerne til de rigtige steder.

Den Sociale Retshjælp har i 2009 med støtte fra blandt andet Advokatsamfundet og Civilstyrelsen oprettet hjemmesiden www.dinretshjaelp.dk. Sidens formål er blandt andet at kortlægge tilgængelige juridiske rådgivningstilbud i hele Danmark – som det også kendes fra Advokatvagtens hjemmeside, hvor der findes en geografisk oversigt over alle advokatvagter i Danmark. Vi vil gerne stille www.dinretshjaelp.dk til rådighed for de resterende retshjælpsorganisationer, da vi mener, dette er et oplagt sted at samle alle relevante kontakt- og stamoplysninger om organisationerne. Vi påtager os gerne hovedansvaret for løbende at vedligeholde og opdatere denne side, som, vi mener, er en vigtig del af løsningen på problemet med det manglende overblik over tilbud på området.

- **Beskyttelse af retshjælpsorganisationers klienter på lige fod med advokaters klienter.** Dette drejer sig om at sikre juridiske rådgiveres tavshedspligt, så vi kan love vores klienter, at de oplysninger, de giver til os, ikke kommer videre. Når vi, som det er nu, ikke kan garantere vores klienter dette, kan det i nogle tilfælde være svært at få klienter til at fortælle sandheden om deres problemer, hvilket kan gøre det sværere at hjælpe dem bedst muligt.
- Hvordan der skabes **bedre samarbejde mellem retshjælpsorganisationer og offentlige myndigheder** da det vil være til gavn for borgerne og på samme tid gøre alles arbejde lettere. Man kan derfor med fordel diskutere, hvordan disse, i høj grad nødvendige, samarbejdsformer kan smidiggøres, så sagsbehandlingstider ikke forlænges unødigt. Den Sociale Retshjælp foreslår eksempelvis, at det skal være muligt at sende kopi af klienters fuldmagter til offentlige myndigheder i stedet for at skulle sende originaler og derfor ikke være i stand til at kontakte flere myndigheder på samme tid. En enklere praksis vil gøre det lettere at undgå meget lange sagsforløb, som er til gene for især borgerne men som heller ikke er optimalt for de myndigheder som er ansvarlige for denne sagsbehandling.

Vi ser frem til at høre nærmere og vil naturligvis gerne kontaktes, hvis I har nogle spørgsmål, ligesom vi med glæde stiller os til rådighed til eksempelvis et mere uddybende møde omkring overstående forslag, det mere praktiske arbejde med at arrangere høringen eller lignende.

Med venlig hilsen

Signe Dalsgaard

Signe Dalsgaard
Politisk konsulent

Innovationsafdelingen